

FYRNYTT

Nyhetsbrev från Morups Tånge Fyrsällskap

November 2022

Tångens ljus

Ofta när vi visar Morups Tånge fyr blir besökare förvånade över att fyren fortfarande är i bruk och därmed lyser varje natt. Kanske är det inte så konstigt då fyren gör sig bäst sedd i mörker utifrån havet och få bor nära nog att se fyren lysa från sitt hem. Kuststräckan är dessutom inte den enklaste att promenera på i mörker. Att besöka fyren när den lyser är samtidigt något mycket speciellt. I mörkret blir det dessutom tydligt vad fyren gör och vilken skillnad den har gjort längs kusten.

Morups Tånges arkitekt, J. T. Byström, ritade tidstypiska och stabila fyror av sten. Efter att ha ritat Morups Tånge fyr (1843) fick han även uppdraget att 1845 rita Morups Tånges snarlika, men något högre, lillebror på *Ölands Norra Udde*.

Optiken i Morups Tånge fyr är ett dioptriskt system där ljuset från vecken/lampan bryts i linser. Brytningen gör att ljusstrålarna ändrar riktning och sprids ut över sjön. 1847 nedmonterades det nedersta facket ur linsen och sattes upp i fyren på *Ölands Södra Udde*.

Fyren har lyst varje natt sedan den först tändes den 1 november 1843. Fyrljuset tänds vid solens nedgång och släcks vid solens uppgång. Fram till år 1906 var fyrens sken vitt och statiskt i alla riktningar mot sjön. 1906 installerades färgade skärmar som gör att fyren lyser med ett grönt sken åt söder respektive ett rött sken åt norr. Mot havet lyser den fortfarande vit. 1925 ersattes det tidigare fasta skenet mot ett intermitterent sken, det vill säga ett blinkande sken. En apparat med intermittenshylsa med urverk och lod på 45 kg installerades.

Från början brände en låga av rovolja i lanterninen. Rovolja var en vegetabilisk olja av frön från kålväxter, t.ex. raps och ryps. Oljan skapade smuts på linserna vilket gjorde att ljuset snabbt avtog i styrka och linserna behövde därför återkommande dammas av med en fjädervippa eller hårpensel. Vid behov skulle linserna rengöras med sprit och minst en gång per år skulle linserna poleras med krita. Under dagen skulle linssystemet täckas över med ett tygstycke så att hettan från solljuset inte skulle förstöra lampor och brännare placerade i linsens brännpunkt eller orsaka en eldsvåda.

Bränslet ersattes 1887 av fotogen och 1907 av en Luxlampa. 1930 elektrifierades ljuset och 1962 automatiserades fyren helt. Idag sköts fyren på distans och lyser med en 1000W 120V glödlampa. Vid strömavbrott går en svagare reservlampa igång (2x40W 10,3V). Morups Tånge fyr är den äldsta i drift varande linsen i Sverige.

FOTO Kalle Breitholtz

Visning av Morups Tånge Fyr i Advent

Ta chansen att klättra upp i fyren och skåda in i den lysande, magiska lanterninen kvällen till lördagen den 3 december. Vi håller fyren öppen mellan klockan 15-18 denna kväll.

Om det är klart väder, passa då på att se solnedgången från fyren. Solen går ned 15.34.

Vi bjuder på glögg och pepparkakor.

Under visningstiden är både Fyr-och Fiskemuseet samt Presentbutiken öppna.

Välkomna!

Nytt i presentboden

Passa på att handla några julklappar i vår Presentbod. Nytt för i år är en svart, hopfällbar bärkasse, tillverkad av återvunnet material, svart med logga. Vi har även tagit fram en ny pin 20x25 mm. 100 kr för pin och bärkasse.

Andra populära produkter

Keps, 50 kr

Mugg 80 kr

Affisch 200 kr

Tallriksunderlägg 75 kr

Pin 10 kr

Bärkasse 95 kr

Skrivbok 80 kr

Glommaboken 200 kr

Vad vet du om livet vid Morups Tånge fyr?

- Har du tillgång till någon berättelse eller bilder om människorna vid Morups Tånge fyr?
- Någon släkting som brukade städa i fyren?
- En gammelfarfar som gick som fyrbiträde eller en avlägsen bekant som berättade en skräda om fyrmästaren vid Morups Tånge fyr?
- Hörde du som barn berättelser om ett besök vid fyrplatsen eller bär själv på en berättelse om Morups Tånge fyr och dess människor som borde bevaras?

Hjälp oss levandegöra livet vid Morups Tånge fyr och bevara dess berättelser och livsöden för framtiden. Skriv ner din berättelse (eller spela in när du berättar) och maila detta oss så vi kan samla dessa berättelser för framtiden och förhoppningsvis dela dem med fler i framtiden.

Skicka till: morupstange@gmail.com

För 100 år sedan. Klippt ut DN 28 febr 1922

Göteborgsångare hjälpta ur isen av Isbrytaren II.

En estnisk ångare Sakala håller nu på att löstagas.

Svår skruvis på arbetsplatsen, packis vid Morups Tånge.

Radio från Dagens Nyheters utländska medarbetare.

Stora isbrytaren är nu i full verksamhet. Ett par nya ångare ha blivit uthjälpta ur isen och en har provianterats. Isen är på sina ställen mycket svår.

Kl. 6.15 på måndagsmorgonen avgick isbrytaren till Morups Tånge, där Ångaren Sakala av Reval, som legat fast i isen i tre veckors tid, började löstagas. Arbetet måste emellertid avbrytas för att fortsättas på tisdag. Vidare ha två Göteborgsångare blivit undsatta, nämligen Mansuria, som har roderskada och som bogserat Calabria, vilken tappat propellern. Båda äro nu uthjälpta. En mindre Göteborgsångare Harald har provianterats. Två ångare sitta i svår skruvis. Närmare Morups Tånge är kraftig packis. Isbrytaren kvarligger på arbetsplatsen.

Värnet vid fyren

Rakt söder om fyren ligger en kulle med några luckor på toppen. Det är ett värn som anlades i början av 1960-talet. I samband med att Fyrsällskapet tecknade avtal med Falkenbergs kommun om hyra av de tre fyrbyggnaderna, ingick även värnet.

Vi planerar att göra värnet tillgängligt för besökare så snart vi kan erbjuda en säker nedstigning i värnet. Vi för nu samtal med kommunen och myndigheter om att få ta upp en ny ingång från väster så att man kommer direkt in i gången till värnet, utan att behöva gå nedför en stege

Vår hedersordförande Göthe hjälper oss med planeringen av jobbet och så snart vi fått ok från alla instanser så kommer vi sätta igång med jobbet.

Sparbanksdagen

Den 3:e sept deltog Morups Tånge Fyrsällskap i Sparbanksdagen i Falkenberg.

Tillsammans med ett 70-tal föreningar presenterade vi vår verksamhet för besökarna.

I samband med mässan så delade Framtidsbanken ut bidrag till ett antal föreningar.

Tidigare har fyrsällskapet fått bidrag från Framtidsbanken i form av starthjälp till föreningen, jackor till fyrvårdar, hjärtstartare.

Fyrsällskapet representerades av Bo Bjerke, Yvonne Utbult och Tommy Björkman

Barnens teckningar

I samband med våra visningar av fyren så har vi iordningställt ett rum där våra yngre besökare kan få teckna sin bild och upplevelse efter att de besökt fyren.

Kul att en och samma fyr kan ge så många olika intryck..

Mail, föreningen: morupstange@gmail.com **Mail Visningar:** visningar.morupstangefyr@gmail.com

Hemsida : www.morupstange.se . **Instagram:** mt_lighthouse_society

Facebook: Morups Tånge Fyrsällskap **Twitter:** MorupsF